

Barn- och ungdomsarbetet i EFS

Efraim Rang och De Ungas Förbund

Barn- och ungdomsverksamhet har alltid funnits inom EFS. Under 1800-talet var det söndagsskolverksamheten som dominerade, medan konfirmandundervisningen ansågs vara Svenska kyrkans uppgift. Över huvud taget fanns det en viss tveksamhet till ungdomsverksamhet inom EFS på 1800-talets slut, en tveksamhet som förstärktes i samband med att Svenska Missionsförbundet bildades; denna frikyrkobildning attraherade nämligen många människor ur den yngre generationen.

Svårigheterna att nå fram till de unga var naturligtvis ett stort problem för rörelsen. EFS missionsföreståndare Adolf Kolmodin uttryckte sin oro över detta med de bevingade orden: ”Om Stiftelsen inte får barn så dör den.” Svaret på Kolmodins och andras böner blev en man vid namn Efraim Rang. Rang var lärare på Johannelunds Missionsinstitut och han reste land och rike runt för att medverka på olika ungdomssamlingar. På denna tid fanns en hel del så kallade ynglinga- och jungfruföreningar runtom i landet, men på grund av den negativa inställningen till ungdomsarbete var de inte anslutna till EFS.

År 1900 tog Efraim Rang initiativ till och blev redaktör för De Ungas Tidning. Denna blev snabbt ett slags plattform för den unga generationen och kom så småningom att nå ut till över 40 000 prenumeranter (!). En viktig grundtanke i allt som Rang företog sig var att ungdomarna skulle planera och driva sin verksamhet själva, inte bara vara föremål för de äldres verksamhet. Vid denna tid var detta ett närmast okänt sätt att tänka. 1902 var tiden mogen för den nya ungdomsrörelsen att organisera sig, och De Ungas Förbund (DUF) bildades. Från början var det bara ett fåtal som anslöt sig, men efterhand som organisationen hittade sin form så ökade medlemsantalet. År 1938 hade DUF 25 000 medlemmar. Det är 9000 fler än EFS har i dag! DUF organiserades till en början som en kretsförening ansluten till EFS, men när rörelsen växte till blev den – precis som det nutida Salt – en självständig organisation som genom sina stadgar visade samhörighet med EFS.

Organisationsfrågornas betydelse

Det är tydligt genom hela EFS historia att människor med visioner har haft stor betydelse. Efraim Rang var en sådan. Men det är också tydligt att det är först när visionen fått en struktur, en form att fungera i som den verkliga utvecklingen skett.

Det är inte populärt att tala om organisationsfrågornas betydelse i dag. Många ser dem mest som ett nödvändigt ont, som man ska ägna sig åt så lite som möjligt. Det som behövs, säger man, är brinnande hjärtan. Men för att utveckla bilden av elden: Ett vedträ som man sätter eld på brinner dåligt på egen hand. Det glöder en stund och slocknar sedan. Läger man det däremot tillsammans med andra vedträn så brinner både det enskilda vedträet bättre och längre och det sprider dessutom elden till de andra vedträna som för elden vidare och det alstras mycket mer värme än från det ensamma vedträet. Organisationen är eldstaden som gör elden samlad och effektiv. ➤

Därför är det inte bara viktigt att ha eld på veden, utan också viktigt att ha en eldstad som är hel och funktionell.

Det är alltså inte viktigare med bön, bibelläsning och evangelisationskampanjer än med arbete med organisationsfrågor för spridandet av evangeliet. Inte heller tvärtom. En eldstad utan brinnande ved är inte till stor nytta.

De unga blir äldre

Det fanns ingen övre åldersgräns för medlemskap i DUF. Och eftersom ungdomsrörelsen arbetade med samma saker som EFS, blev det naturligt för många medlemmar att stanna kvar i DUF, även sedan de uppnått en ålder då de inte ens med den bästa vilja i världen kunde kallas för ungdomar. Medelåldern var på 1950-talet nästan lika hög i DUF som i EFS.

De äldre medlemmarna var också de som ledde verksamheten. Det ledde till att flera decennier gamla verksamhetsformer konserverades inom DUF. Det var en verksamhet som i princip var en kopia av EFS föreningsverksamhet. Ungdomsgudstjänster, flicksyföreningar osv.

De yngre medlemmarna började så småningom reagera mot både det onödiga dubbel-arbetet, den föråldrade pedagogiken och den höga medelåldern. EFS lämnade även under denna tid in en statistik till staten som inte stämde med verkligheten, eftersom många DUF-medlemmar också var medlemmar i EFS och alltså redovisades som medlemmar två gånger.

Det började dyka upp nya verksamheter i EFS ungdomsarbete: sport, friluftsliv, modern musik. Alla dessa områden hade varit otänkbara i EFS verksamhet tidigare. Man hämtade många idéer från KFUK/KFUM som var banbrytande för denna bredare verksamhet. Det var inte helt populärt bland de äldre inom DUF, men de yngre tog mer och mer över ledningen för arbetet.

Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens Ungdom (EFU)

Så småningom blev det nödvändigt att göra något åt situationen. Under slutet av 50-talet arbetade man med hur ungdomsrörelsens framtid skulle se ut rent organisatoriskt och 1961 genomfördes vissa förändringar. DUF bytte namn till EFU. Medlemskap i ungdomsrörelsen togs bort på lokalnivån och kvar fanns endast medlemskapet i den lokala EFS-föreningen.

På riksnivå fungerade fortfarande EFU som om det vore ett självständigt förbund. EFU:s samtliga grupper bildade tillsammans ett ungdomsförbund med en gemensam styrelse och en förbundssekreterare som ansvarade för verksamhet, ekonomi och kansli. EFU hade egna insamlingar som man finansierade verksamheten med.

EFU fungerade bra under 60-talet. Det var en aktiv och homogen rörelse. Men samarbetet med EFS var inte riktigt lika bra. Det skedde mycket dubbelarbete, eftersom EFS och EFU inte hade fungerande kommunikation. EFU kunde inte heller ta någon särskild aktiv del i arbetet med EFS utveckling. Detta var ju en tid då hela samhället präglades av kamp för ungdomars möjlighet till inflytande i samhällsutvecklingen. Detta påverkade EFS och EFU i lika hög grad som andra organisationer.

EFU blir det integrerade EFS Ungdom

Under slutet av 1960-talet började EFU driva frågan om att sammanföra EFU och EFS till en organisation på ett tydligare sätt än vad som då var fallet. Orsakerna var främst ideologiska. Det var, ansåg man, oförsvarligt att behålla den rådande ordningen med dubbelarbete som ledde till resursslöseri. Det var också oförenligt med EFS demokratiska arbetssätt att en så stor del av deltagarna i EFS som ungdomarna ändå utgjorde, i praktik inte hade någon möjlighet att direkt påverka EFS verksamhet och utveckling. De andra två självständiga förbunden inom EFS – EFS Musikförbund och EFS Studieförbund – följde ungdomarnas linje.

Den karismatiska väckelse som under denna tid drog tvärs igenom Sveriges kristenhet gjorde tyvärr att en del av debatten kring integrationen fokuserades kring fel saker, nämligen huruvida organisatoriska frågor var värda att lägga ned tid på.

Det uppkom en motsättning mellan andliga frågor å ena sida och organisatoriska frågor å andra sidan. Som jag tidigare nämnt är det enligt min mening en skenbar motsättning. Men den finns kvar inom ungdomsrörelsen ännu idag och leder till mycket onödiga diskussioner.

Det blev till slut ändå så att de fyra inblandade organisationerna vid sina respektive årsmöten 1971 tog beslut om att integreras med varandra. När sedan beslutet skulle realiserats så var många inom EFS Ungdom rädda att situationen kunde bli ohållbar om alla inblandade organisationer skulle kräva ”rättvisa” och sin del av den organisatoriska kakan. EFS Ungdom vågade därför inte driva sina önskemål fullt ut, av rädsla för att därigenom spolia hela integrationen. Det som inom EFU varit central styrelse blev ett Ungdomsråd ställt under EFS Hemlandsutskott. EFS Ungdom hade egentligen önskat ett Ungdomsutskott som arbetade direkt under EFS styrelse.

Olyckligtvis tog arbetet med att få till stånd integrationen så mycket krafter ur EFU att det inte fanns mycket krafter kvar till själva genomförandet. Dessutom inträffade ett generationsskifte just vid denna tidpunkt, vilket gjorde att många drivande äldre ungdomar lämnade ungdomsverksamheten.

Ungdomsforum

Ungdomsrådet blev inte riktigt den plattform för delaktighet som EFS Ungdom behövde. Mot slutet av 70-talet började man arbeta med att skapa en sådan nödvändig plattform för ungdomarnas delaktighet. Resultatet blev Ungdomsforum (UngFo) som genomfördes första gången 1980. Till Ungdomsforum sände distrikten ombud valda av särskilda Distriktsungdomsting (DUT).

Ungdomsforum blev en arbetskonferens där deltagarna arbetade med olika för EFS vitala frågor. Man utbildade ungdomar i demokratiskt arbete, nominerade unga kandidater till förtroendeposter i EFS, bland annat till Ungdomsrådet. Ungdomsforum blev också en kanal för ungdomarnas synpunkter och förslag på olika områden.

Utskott och råd blir forum

Under 1990 förändrade EFS sin organisation. EFS styrelses utskott och råd upplöstes. I stället infördes en forumorganisation med Ungdomsforum som förebild. Detta fick till följd att ungdomarnas kontinuerliga delaktighet i EFS utveckling försvann. Kvar fanns bara den årliga punktinsatsen Ungdomsforum. Detta ledde i sin tur till att helhetssynen på EFS som rörelse fick en knuff i fel riktning.

Under Ungdomsforum 1994 startade EFS styrelse på Ungdomsforums förslag en utredning om hur EFS ungdomsarbete skulle kunna förstärkas. Ungdomsforum 1995 bearbetade utredningens förslag och beslutade att föreslå inrättandet av en central grupp bestående av ungdomar med uppgift att följa EFS styrelses arbete och ge ungdomarnas synpunkter på detta. Denna grupp fick namnet Riksarbetsgruppen (RAG), och skulle enligt de ursprungliga direktiven fungera som ett slags ”skuggstyrelse” till EFS styrelse. Ganska snart blev det dock så att RAG – som bestod av 15 personer med representanter från alla EFS distrikt – blev som en informell styrelse för EFS ungdom. En ordning som höll i sig fram till hösten 2005 ...

*Ursprungligen skrivet 1995 av Håkan Lindberg,
ungdomskonsulent på EFS expedition.
Lätt omarbetat 2006 av Olof Edsinger.*